

KONGSVINGER KOMMUNE

TILLEGGSINNKALLING FOR FORMANNSKAP

Møtedato: 21.06.2017
Møtested: Rådhuset, Lille festsal
Møtetid: Kl 17:00

Eventuelle forfall meldes til tlf.92 24 25 79.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale

SAKLISTE

Sak nr.	Sakstittel
075/17	Frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet - tilskudd til opprettelse av regional stilling

Kongsvinger, 20.06.17

SJUR ARNFINN STRAND
Leder/sign

SKAL BEHANDLES I Utvalg	Møtedato	Saksnr
Formannskap	21.06.2017	075/17

Saksansv.:	Rune Lund	Arkiv:		Arkivsaknr.:
		17/1518		K2 - F03

Frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet - tilskudd til opprettelse av regional stilling

Vedlegg:

Aktivitetsrapport Kongsvingerregionen
Stillingsbeskrivelse Frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet.

Rådmannens INNSTILLING

1. Det opprettes en 100% stilling med fokus på frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet i Kongsvingerregionen.
2. Vertskommuneprinsippet benyttes. Nord-Odal kommune er vertskommune. Fysisk plassering av stillingen er i Regionrådet for Kongsvingerregionens lokaler.
3. Stillingen lyses ut.
4. Regionrådet for Kongsvingerregionen utarbeider en stillingsbeskrivelse.
5. Stillingen finansieres som beskrevet i saksutredningen.

Saksopplysninger:

Glåmdal regionråd fattet følgende vedtak i SAK 17/12 – Folkehelse og Idrett i Glåmdal

1. *Glåmdal regionråd deltar i prosjektet «Folkehelse og idrett i Glåmdal» med 1/3 av totalkostnadene basert på ansettelse av 100% prosjektleder over 2 år med start 1. august 2012 og avslutning 31. juli 2014*

2. *Glåmdal regionråd bevilger en tredjedel av kostnadene: kr 105 000 til prosjektet for 2012*
3. *Under forutsetning av at kommunene i Glåmdalsregionen bidrar med kr 30 pr innbygger/pr år til regionrådets aktivitet for årene 2012-2014, legges kr 250 000 (+5 % lønnsøkning pr år) inn i Glåmdal regionråds budsjett for disse årene*
4. *Prosjektansvarlig og formell arbeidsgiver Glåmdal regionråd v/regionkontoret*

Prosjektleder for prosjektet ble engasjert 01.02.13. Prosjektet har ført til tildels betydelig økning i aktivitet i skoler, barnehager og idrettslag i regionen. Den enkelte kommunes idrettsråd har også blitt aktivert gjennom prosjektet. Styringsgruppa for prosjektet har bestått av idrettsrådslederne i regionen, representant fra Hedmark fylkeskommune, organisasjonssjef i Hedmark idrettskrets, representant fra Idrettens Kompetansesenter Innlandet/NIF, regionrådsgiver samt leder av innsatsområdet Kompetanse i Strategisk plan for Glåmdal regionråd 2012 – 2015, nå regionrådsleder Lise Selnes.

Prosjektet ble utvidet med to år og skulle avsluttes nå 31.01.17. Prosjektleder har siden august -16 hatt 50% vikariat i Norges idrettsforbund, og har derav hatt 50% stilling i prosjektet. Prosjektperioden ble derfor utvidet til 31.07.17.

«Folkehelse og fysisk aktivitet i Glåmdal» feb 2013 – april 2016

Prosjektet har vært et kompetanseknutepunkt i regionen Glåmdal (7 kommuner). Det har bistått kommunene og den frivillige idretten med idrettsfaglig veiledning. Prosjektet har lagt til rette for at regionens innbyggere får bedre helse og livskvalitet gjennom fysisk aktivitet. Spesielt viktig for prosjektet har arbeidet med barn og unge og kompetansehevede tiltak vært.

Mål:

- Å bidra til gode oppvekstvilkår for barn og unge og bedre helse og livskvalitet gjennom fysisk aktivitet for alle aldersgrupper
- Å fremstå som en sentral og koordinerende kraft i idrett og folkehelsearbeid

Prosjektet eies med 1/3 hver av Glåmdal regionråd, Hedmark fylkeskommune og Norges idrettsforbund. Prosjektleder for prosjektet ble engasjert 01.02.13. Prosjektet har ført til stor aktivitet i skoler, barnehager og idrettslag i regionen. Den enkelte kommunes idrettsråd har også blitt aktivert gjennom prosjektet. Styringsgruppa for prosjektet har bestått av idrettsrådslederne i regionen, representant fra Hedmark fylkeskommune, Org. Sjef i Hedmark idrettskrets, representant fra Idrettens Kompetansesenter Innlandet/NIF, regionrådsgiver samt leder av innsatsområdet Kompetanse i Strategisk plan for Glåmdal regionråd 2012 – 2015, nå regionrådsleder Lise Selnes. Prosjektet avsluttes 31.07.17

Prosjektarbeidet

De to første årene ble det arbeidet ut i fra 5 arbeidsområder, barn og unge i bevegelse, anlegg for trim og idrett, kurs/utdanning, ungdoms OL 2016, utstrakt oppsøkende virksomhet. For de to siste prosjektårene ble det gjort noen endringer og prosjektet har nå fire arbeidsområder, barn og unge i bevegelse, kurs/utdanning, ungdomsløftet og utstrakt oppsøkende virksomhet

Prosjektet har i hovedsak jobbet mot kommuner, barnehager, skoler og den frivillige idretten, ved tid har andre oppgaver blitt ivaretatt. 2013 ble i stor grad brukt til å oppsøke kommunene og selge inn prosjektet, alle kommunene har fått samme informasjon og tilbud. Bruken av prosjektet har allikevel variert fra kommune til kommune. Styringsgruppa bestemte i 2014 at prosjektet skulle jobbe og ivareta de bestillingene som kom istedenfor å bruke tid på å selge prosjektet, da dette var mer enn nok til å fylle en 100% stilling.

Aktiviteter i prosjektet.**Antall personer berørt av tiltak/arrangement/foredrag**

	2013	2014	2015	2016	SUM
Barn i barnehage alder	48	266	303	247	864
Barn i skolealder	306	693	1131	183	2313
Ungdom (ungdomsskole/videregående)	325	808	783	68	1984
Barnehagepersonell	49	121	88	84	342
Lærere/assistenter	129	161	213	46	549
SFO ansatte	5	12	44	8	69
Idrettspersoner	246	299	140	7	692
Andre voksen personer	99	73	128	98	398
SUM møter/tiltak	1207	2433	2830	741	7211

Status ulike tiltak*Barnehage/skole*

	2013	2014	2015	2016 (per 31.4)	Total
Aktiv i barnehagen – kurs for barn og ansatte	2	2	7	2	13
Regional skøytedag - barnehagen		1		1	2
«Skapt for bevegelse» - kurs for barnehageansatte		1	2		3
Foredrag «skapt for bevegelse» - foreldremøter		1	2	1	4
Aktivitetsdag barneskole		1	2		3
«Aktiv på skole» - kurs for elever og ansatte		2			2
«Aktiv skolehverdag» - kurs for ansatte i skolen	1	1	1		3
Livredningskurs – barnehage/barneskole	1	1	2		4
SFO – kompetansehevende tiltak	3	1	3		7
Aktivitetsledere i skolen – kurs for elever		1	9	6	16
Aktivitetsdag ungdomsskole	1		1		2
Foredrag ungdomsskole elever		2			2
Aktivitet videregående skole	2		2		4
Foredrag elever i videregående skole		3			3
Regional aktivitetsdag barneskole		2	1		3
Regionalt kroppøvingkurs		1	1	2	4
Konferanse for ansatte i barnehage og skole		1			1
SUM	10	21	33	12	76

Idrett

	2013	2014	2015	2016 (per 31.4)	Total

Samarbeid idrett - skole	1	2	1		4
Idrettsarrangement	1	1	1	1	4
Idrettskonferanse	2	3	2		7
Trener kurs	2	1	1		4
Styrearbeid i praksis kurs		2	1		3
Klubbutvikling		2	1		3
Temakveld		1	1		2
Aktivitetcamp			1		1
SUM	6	12	9	1	28

Annet

	2013	2014	2015	2016 (per 31.4)	Total
Friluftsliv	7		7		14
Folkehelsekonferanser	1			1	3
«Skapt for bevegelse» - foredrag for andre frivillige organisasjoner		2		1	3
Regionale arbeidsgrupper	1	1			2
Foredrag for kommunalt ansatte			1		1
Høgskolen i Hedmark - aktivitet				1	1
Kurs utenfor regionen			1	1	2
SUM	9	3	9	4	26

Folkehelse

Folkehelse og fysisk aktivitet er et satsingsområde på både statlig, fylkeskommunalt, regionalt og kommunalt nivå.

Folkehelse har blitt en av vår tids største utfordringer, og en ser at forskjellene i helse mellom ulike sosiale grupper har økt betraktelig. Forskjeller i levevaner blir omtalt som en avgjørende årsak til ulikhetene i helse. I stortingsmelding nr 16, Respekt for et sunnere Norge, vektlegges derfor betydningen av forebyggende arbeid gjennom å påvirke befolkningens levesett og livsstil

Folkehelsearbeidet handler ifølge St. meld 19 (2014-2015) både om å fremme livskvalitet og trivsel, gjennom deltakelse i sosialt fellesskap som gir tilhørighet og opplevelse av mestring, og om å redusere risiko for sykdom, funksjonsnedsettelse, psykiske og sosiale problemer. Alle barn og unge må gis muligheter til mestring og utvikling. Det omfatter gode levekår, oppvekstforhold som fremmer psykisk helse, muligheter for sunt kosthold og fysisk aktivitet i barnehager og skoler. Grunnlaget for god helse legges tidlig og får betydning gjennom hele livsløpet.

Folkehelseprofil for Kongsvingerregionen

Det meste av folkehelse arbeidet skjer i kommunene og folkehelse profilen gir et godt bilde av hvilke utfordringer vi står ovenfor.

		Norge	Hedmark	Kongsv.	Nord-Odal	Sør-Odal	Eidskog	Grue	Åsnes	Våler
--	--	-------	---------	---------	-----------	----------	---------	------	-------	-------

	Innbyggere	5,2	195356	17835	5131	7901	6142	4763	7456	3760	
Levekår	Vgs eller høyere utdanning, 30 – 39 år	83	79	76	75	74	68	74	75	74	
	Lavinntekt, 0 – 17 år	11	13	16	11	11	18	14	15	14	
	Barn av enslige forsørgere	15	17	20	18	19	20	20	21	17	
	Arbeidsløse, 15 – 29 år	2,7	3,2	4,2	2,9	3,2	4,4	4,4	5,4	3	
	Uføretrygdede, 18 – 44 år	2,6	3,5	4,6	4,1	4,4	5,2	3,4	5,1	6,4	
Miljø (ung data)	Ensomhet	18	17	-	-	-	-	-	-	-	16
	Fornøyd med lokalmiljøet	70	66	-	-	-	-	-	-	-	67
	Medlem i fritidsorganisasjon	63	59	-	-	-	-	-	-	-	65
	Skole	Trives på skolen, 10 kl	85	87	84	83	80	85	90	86	85
	Laveste mestringsnivå i lesing 5. trinn	25	25	25	25	25	28	29	42	28	33
	Laveste mestringsnivå i regning, 5. trinn	26	25	25	27	28	33	40	36	35	33
	Frafall i videregående	24	24	24	27	22	30	28	28	29	31

			skole									
			Leve vaner	Fysisk inaktive	13	14	-	-	-	-	-	15
				Overvekt inkl fedme, 17 år	21	25	27	37	27	30	27	32
				Røyking, kvinner	10	15	16	15	18	16	18	28

*Alle tall er i prosent

Kilde: Folkehelse profil 2016, folkehelseinstituttet

UngData-undersøkelsen 2010-2015 (se vedlegg)

UngData-undersøkelsen viser mange av utfordringene ungdom i Hedmark, og i Kongsvingerregionen har. Spesielt spørsmålene rundt psykisk helse tydeliggjør ungdom i Kongsvingerregionens utfordringer. For den enkelte kommune, se www.ungdata.no

Fysisk aktivitet

Statens overordnede mål med idrettspolitikken kan sammenfattes i visjonen idrett og fysisk aktivitet for alle. Idrett og fysisk aktivitet for alle innebærer at staten gjennom sin virkemiddelbruk skal legge til rette for at alle som ønsker det skal ha mulighet til å delta i idrett eller drive egenorganisert fysisk aktivitet. Barn og ungdom (6 – 19 år) er de viktigste målgruppene for den statlige idrettspolitikken.

Fysisk aktivitet er kilde til helse og livskvalitet, nødvendig for normal vekst og utvikling hos barn og unge og viktig for å opprettholde god funksjonsevne gjennom hele livet. Fysisk aktivitet er viktig for en god oppvekst og må derfor være en naturlig del av sentrale oppvekstarenaer som barnehage og skole, samtidig som fritidstilbud og nærmiljøer må gi muligheter for både organisert og spontan lek og fysisk utfoldelse (St meld 19, 2014 – 2015)

Fysisk aktivitet i barnehagen

Grunnlaget for sosiale helseforskjeller legges tidlig i livet, og satsing på barn og unge gir stor helsemessig og samfunnsøkonomisk gevinst. Barnehagene utgjør en betydningsfull læringsarena utenfor hjemmet og har en viktig helsefremmende og forebyggende funksjon. Barnehagepersonell er i en unik posisjon til å påvirke barnas vaner, da levevaner etableres tidlig, og barna tilbringer en stor del av hverdagen i barnehagen. Gjennom å fremme fysisk aktivitet, sunt kosthold og helsefremmende vaner blant barn og deres foreldre, øker vi sannsynligheten for varig livsstilsendring i de enkelte familiene.

Grorud bydel i Oslo gjennomførte i perioden 2013 – 2015 et prosjekt i tre av bydelens kommunale barnehager, 92 barn i alderen 3 – 6 år deltok. Målet var å bidra til at barna i barnehagen etablerte gode vaner for kosthold og fysisk aktivitet. Gjennom prosjektet ønsket

de å utvikle en metode som var godt egnet til å påvirke rutinene i barnehagene i tillegg til å sikre at disse rutinene forblir en del av den daglige driften i barnehagene.

Ved prosjektstart i 2013 oppfylte kun 16% av barna helsemyndighetenes anbefalinger om minimum en time fysisk aktivitet per dag. 48% var aktive mindre enn en halvtime. Mange barn tok ikke selv initiativ til å være aktive.

Følgende tiltak ble iverksatt:

- Lekende voksne som drar i gang aktivitet
- Utarbeidet et aktivitetshefte på 90 leker
- Utarbeidet egne halvårsplaner for kosthold og månedsplaner for fysisk aktivitet
- Bevisstgjøring i forhold til kosthold og innkjøp
- Bevisstgjøring av foreldre
- Fysiske aktiviteter både inne og ute
- Mer ut av barnehageporten
- Ekstra fokus på kompetanseheving (aktivitetslederkurs og temadager for ansatte)

Ved prosjektslutt i 2015 oppfylder 56% av barna helsemyndighetenes anbefalinger og 11 % er i dag aktive mindre enn en halvtime.

Fysisk aktivitet i skolen

Regjeringen vil ifølge St. meld. Nr 19 (2014 – 2015) legge til rette for at skolen sikrer daglig fysisk aktivitet for elevene og bidra til livslang bevegelseslyst og glede av fysisk aktivitet. Skolen favner alle barn og unge, og kan derfor gi alle elever muligheter til fysisk aktivitet og bevegelseserfaring, dette vil bidra til å danne grunnlaget for helse og læring.

Det er en positiv sammenheng mellom fysisk aktivitet og kognitiv funksjon hos barn og unge. Kognitive funksjoner har med vår evne til tenkning, intellektuelle og mentale prosesser i hjernen å gjøre. Ny forskning peker på at fysisk aktivitet, god motorikk og fysisk form kan være viktig for elevers kognitive funksjon og læring i skolen. Tiltak med daglig fysisk aktivitet i skolen, som er gjennomført ved Trudvang skole i Sogndal, viser at elevene kommer i bedre fysisk form og får redusert risikoprofil for hjerte- og karsykdommer, og at elevene med størst behov har størst effekt. Videre reduseres konfliktnivået, samtidig som trivselen og det psykososiale læringsmiljøet bedres.

Hedmark fylkeskommune

Hedmark fylkeskommune har som visjon at «Hedmark fylkeskommune er pådriver og lagspiller i samfunnsbyggingen». Det satses på fire områder:

- Kompetanse og næringsutvikling
- Infrastruktur
- Klima, energi og naturressurser
- Attraktivitet

Fysisk aktivitet som en del av forebygging av helseproblemer, gode oppvekstmiljø og tilgang på friluftslivsarealer er påpekt i de nasjonale forventningene. Dette er tema som er ivaretatt gjennom utviklingsområdet attraktivitet.

I plan for fysisk aktivitet (2014 – 2017) satses det på 5 hovedområder

- Generelle satsinger
- Fysisk aktivitet – ungdom

- Idrett
- Friluftsliv
- Anlegg for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv

Frivillighet

Frivilligheten er en avgjørende kraft i samfunnet. Det at folk engasjerer seg og tar ansvar i nærmiljøet bidrar til å bygge fellesskap og redusere ensomhet og utenforskap. Frivilligheten skaper glede, trivsel, tilhørighet og fremmer helse og demokrati. Mennesker som er aktive i frivillige organisasjoner har ifølge St. Meld 19 (2014 – 2015) bedre helse og er mer tilfredse med livet.

Idrettspolitisk dokument (IPD)

Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite (NIF) har utarbeidet et overordnet dokument for 2015 – 2019. Formålet og virksomhetsideen til NIF er å arbeide for at alle mennesker gis mulighet til å utøve idrett ut fra sine ønsker og behov, uten å bli utsatt for usaklig eller uforholdsmessig forskjellsbehandling.

Norsk idrett skal:

- Tilby alle barn et variert aktivitetstilbud tilpasset barnas fysiske utvikling innenfor trygge og stimulerende miljøer
- Ta vare på alle sine medlemmer og legge til rette for idrett og fysisk utfoldelse for alle gjennom hele livet
- Være en ledende toppidrettsnasjon som utvikler en prestasjonskultur innenfor alle særidretter og gir store opplevelser til det norske folk
- Være en ledende frivillig medlemsorganisasjon som utvikler og fornyer seg i takt med samfunnet for øvrig
- Være en pådriver for idrett og fysisk aktivitet i samfunnet. Det aktivitetstilbudet som gis daglig i hele landet gjennom idrettslagene, er idrettens viktigste bidrag til folkehelsen. Norsk idrett har kompetanse innenfor mange områder, og har mulighet til å være en lokal partner med mange organisasjoner, blant annet skolen, arbeidslivet og friluftslivet.

Hedmark idrettskrets (HIK)

Hedmark Idrettskrets (HIK) har som en av sine strategi-områder å ivareta «Arven etter ungdoms OL». De skal bidra til at ungdom skolerer og stimuleres til å ta oppgaver i idretten. HIK skal stimulere til rekruttering og skoloring av ungdom til å delta i klubbaktivitet/frivillig arbeid i idretten.

De skal:

- Videreføre og videreutvikle mentorprosjektet for å engasjere unge ledere
- Ta initiativ til å skape en modell som kan eksporteres til hele landet for hvordan idretten utvikler ungt lederskap, entreprenørskap
- Arrangere en kompetanse samling av og for unge ledere, trenere og arrangører etter ungdoms OL
- Videreføre ressursgruppen unge ledere
- Gjennom klubb utvikling ta kontakt med klubber som har vært representert på Lederkurs for ungdom og/eller har deltatt som frivillig under ungdoms OL
- Benytte «Idrettens tematurne» til å synliggjøre suksessfaktorer med å engasjere unge ledere, trenere og arrangører.

Young Active

Ungdomsløftet er norsk idretts tiårige satsning frem mot 2022, for å rekruttere og beholde flere ungdom i norsk idrett. Målet er at ungdom mellom 13 – 19 år skal være med lengst mulig som aktive, men også i rollen som trenere, ledere, dommere og frivillige med ansvar for ulike oppgaver i klubben.

Ungdom som derimot ikke har som mål om å bli best, men som ønsker å drive med idrett hovedsakelig fordi det er sosialt og gøy, har dessverre ikke et godt nok tilbud slik det er i dag. Ungdommer tilknyttet Nordland idrettskrets startet på bakgrunn av dette opp med Young Active. Ideen var å motivere ungdom i alderen 15 – 19 år til å starte opp selvstyrte treningsgrupper, med et variert aktivitetstilbud, i sine idrettslag. For å skape engasjement ble ungdom skolert til å være ledere og trenere.

En Young Active gruppe er organisert som en «idrettsskole» for ungdom». Hvor målet er å ta vare på de ungdommene som ønsker å drive med idrett på et breddenivå, hvor det sosiale er en viktig del av aktiviteten og der trenerne er unge ledere. Det tilbys et variert aktivitetstilbud, og deltakerne selv er med på å bestemme hva de skal drive med

Økonomi

Prosjektet har til nå vært et samarbeid mellom Hedmark Fylkeskommune, Hedmark Idrettskrets/NIF og Glåmdal regionråd (Regionrådet for Kongsvingerregionen). Ved prosjektstart var det enighet om at hver part skulle bidra med kr 250 000/år, til sammen 750 000/ år. Av ulike årsaker har ikke NIF og HFK bidratt økonomisk som forventet. Av den grunn har Glåmdal regionråd finansiert merparten av stillingen.

Prosjektet har gjennom hele perioden finansiert egen aktivitet ute i kommunene:

	2013	2014	2015	2016	2017
Omsøkte og tildelte prosjektmidler	35750	177500	115000	140000	25000

Framtid

Det er ytret ønske fra blant annet styringsgruppa om at en del av oppgavene skal videreføres etter prosjektslutt. Det ses på mulige løsninger for dette. For å videreføre en stilling som har som hovedoppgave å stimulere til fysisk aktivitet og bidra til arbeid med folkehelse i Kongsvingerregionen er det behov for en grunnfinansiering. Finansieringen kan for eksempel være et spleiselag hvor kommunene bidrar med en sum per innbygger.

Dette kan se slik ut:

Kommune	Ant innbyggere	Ved betaling 5 kr per innbygger	Ved betaling 10 kr per innbygger	Ved betaling 15 kr per innbygger
Eidskog	6 142	30 710	61 420	92 130
Kongsvinger	17 835	89 175	178 350	267 525

Nord-Odal	5 131	25 655	51 310	76 965
Sør-Odal	7 901	39 505	79 010	118 515
Grue	4 763	23 815	47 630	71 445
Åsnes	7 456	37 280	74 560	111 840
SUM		245 940	492 280	738 420

Ved betaling 5 kr per innbygger vil for eksempel Eidskog måtte betale samme sum som de i dag betaler til Trivselsleder programmet for at to barneskoler skal delta. Gjennom stillingen vil de kunne få tilbud om samme type program i tillegg til andre tjenester både til skole og barnehage.

Kostnad for en stilling vil være ca kr 750 000/år, inkl sos. avg. Ved å forutsette at aktiviteter i kommunene i fortsettelsen også finansieres via søknader til eksterne samarbeidspartnere

Forslag til finansiering (kr 10/innbygger).

	2017	2018	2019	2020
Kommunene	205 116	493 000	493 000	493 000
Regionrådet for Kongsvinger-regionen	107 384	257 000	257 000	257 000
Sum	312 500	750 000	750 000	750 000

Vurdering:

Rådmannen opplever at kommunene har fått mye igjen for prosjektet «Folkehelse og idrett i Glåmdal», som regionrådet har gjennomført de siste årene. Behovet for å ha høyt fokus på frivillighet, folkehelse og fysisk aktivitet har ikke blitt mindre, og bør være et område det satses innenfor også i årene fremover.

Rådmannen anbefaler at Kongsvinger kommune går inn for å videreføre arbeidet i samarbeid med de andre kommunene i regionen.